



**SOSIAALI- JA TERVEYSALAN PERUSTUTKINTO**  
**Lääkehoito lähihoitajan vastualueella, 10 osp**  
**Ammattitaitovaatimukset selkeällä kielellä**

<b>Ammattieettisyys ja lainsäädännön, määräysten ja ohjeiden noudattaminen</b>	<b>Käsitteet</b>	<b>Missä työtehtävissä näytät, että osaat nämä asiat?</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Toimit ammattieettisten periaatteiden mukaan.</li><li>• Noudatat lääkehoidon lakia, määräyksiä, suosituksia ja ohjeita.</li><li>• Toimit lääkehoidon laatusuosituksen ja omavalvontasuunnitelman mukaan.</li><li>• Toimit oman vastualueesi mukaan.</li><li>• Toimit asiakas- ja potilasturvallisesti.</li><li>• Noudatat salassapitovelvollisuutta, tietosuojaa- ja tietoturvasuosituksia.</li><li>• Työskentelet työpaikan turvallisuussuunnitelman mukaan.</li><li>• Työskentelet hygieniavaatimusten ja aseptisten periaatteiden mukaan.</li><li>• Työskentelet ergonomisesti.</li><li>• Työskentelet kestävä kehityksen periaatteiden mukaan.</li><li>• Käytät näyttöön perustuvaa tietoa.</li></ul>	<p><b>ammattieettiset periaatteet</b> = teet työtä vastuullisesti ja kunnioittavasti, tärkeää on esimerkiksi oikeudenmukaisuus ja ihmisarvon kunnioittaminen</p> <p><b>laki, määräykset, suositukset, ohjeet</b> = esimerkiksi lääkelaki, huumeainelaki, turvallinen lääkehoito -opas, työpaikan ohjeet ja toimintatavat</p> <p><b>laatusuositus</b> = palveluiden laatu, kehittäminen ja arviointi. Se kertoo, millaisia ovat hyvät palvelut, esimerkiksi kuinka monta hoitajaa on hyvä olla työvuorossa.</p> <p><b>omavalvonta</b> = työnantaja ja työntekijät valvovat itse omaa toimintaansa, esimerkiksi asiakkaiden hyvää hoitoa</p> <p><b>ilmoitusvelvollisuus</b> = esimerkiksi työntekijä ilmoittaa, jos työpaikalla on epäkohta</p> <p><b>itsemääräämisoikeus</b> = asiakas saa päättää itse omista asioista ja omasta hoidosta</p> <p><b>asiakas- ja potilasturvallisuus</b> = oikea hoito oikeaan aikaan oikealla tavalla</p>	



	<p><b>salassapito- ja vaitiolovelvollisuus</b> = esimerkiksi asiakkaan asioista ei saa puhua muualla kuin työpaikalla</p> <p><b>tietosuoja</b> = esimerkiksi asiakkaan henkilötiedot pysyvät salassa</p> <p><b>tietoturvallisuus</b> = esimerkiksi et kerro sinun tunnuksia ja salasanoja muille</p> <p><b>turvallisuussuunnitelma</b> = tiedät esimerkiksi, miten toimit vaaratilanteessa tai hätätilanteessa</p> <p><b>aseptiset periaatteet</b> = toimit niin, että estät infektioita, esimerkiksi aseptinen työjärjestys: teet ensin puhtaat työt ja sen jälkeen likaiset</p> <p><b>ergonomia</b> = esimerkiksi hyvät työasennot, apuvälineiden käyttö</p> <p><b>kestävä kehitys</b> = <i>taloudellinen</i> (esimerkiksi säästäminen); <i>sosiaalinen</i> (esimerkiksi ihmissuhteet ja toisten kunnioittaminen, hyvinvointi); <i>ekologinen</i> (esimerkiksi luonnon ja ympäristön suojelu, esimerkiksi kierrätät tarvikkeita ja materiaaleja, et kaada myrkyllisiä aineita viemäriin); <i>kulttuurinen</i> (esimerkiksi perinteiden noudattaminen ja säilyttäminen)</p> <p><b>näyttöön perustuva tieto</b> = tieteellinen tieto, tutkimustieto</p>	
--	---	--



Lääkehoidon suunnittelu ja arviointi	Käsitteet	Missä työtehtävissä näytät, että osaat nämä asiat?
<ul style="list-style-type: none"><li>• Osoitat, että ymmärrät lääkehoidon tärkeät käsitteet.</li><li>• Tiedät eri lääkkeet ja lääkemuodot ja käytät tätä tietoa työssäsi.</li><li>• Tiedät lääkemuotojen eri vaiheet ja vaikutukset elimistössä ja käytät tätä tietoa työssäsi.</li><li>• Tiedät lääkehoidon merkityksen asiakkaan terveyteen ja hyvinvointiin ja käytät tätä tietoa työssäsi.</li><li>• Käytät lääketietokantoja ja muita luotettavia lääketiedon lähteitä.</li><li>• Suunnittelet lääkehoitoon liittyvät päivittäiset työtehtävät.</li><li>• Työskentelet moniammatillisen työryhmän jäsenenä.</li><li>• Kerrot sinun omat havainnot asiakkaan lääkehoidosta.</li><li>• Dokumentoit asiakkaan lääkehoidon ja havainnot lääkehoidosta.</li></ul>	<p><b>lääketietokanta</b> = palvelu, jossa on lääkkeiden tiedot, esimerkiksi lääkkeen hinta, KELA-korvaus ja samanlaiset lääkkeet</p> <p><b>moniammatillinen työryhmä</b> = työskentelet yhdessä esimerkiksi sairaanhoitajan, fysioterapeutin, lääkärin ja laitoshuoltajan kanssa</p> <p><b>dokumentoida</b> = kirjata ja seurata, esimerkiksi kirjoitat asiakassuunnitelmaan</p>	



Lääkehoidon toteutus	Käsitteet	Missä työtehtävissä näytät, että osaat nämä asiat?
<ul style="list-style-type: none"><li>• Toimit yksikön lääkehoitosuunnitelman mukaan.</li><li>• Selvität asiakkaan lääkityksen ja käytössä olevat itsehoitovalmisteet.</li><li>• Tulkitset eli osaat lukea asiakkaan lääkemääräyksiä.</li><li>• Tunnistat asiakkaan riskilääkkeet.</li><li>• Tunnistat asiakkaan monilääkityksen ja sen riskit.</li><li>• Toteutat asiakkaan kansantautien lääkehoitoa.</li><li>• Toteutat asiakkaan kivun lääkehoitoa.</li><li>• Lasket oikein annoslaskut sekä yksikönmuunnokset.</li><li>• Käsittelet ja annostelet asiakkaan lääkkeet oikein, ilman virheitä.</li><li>• Käytät työpaikkasi lääkehoidon teknologiaa.</li><li>• Annat lääkkeitä luonnollista tietä (reittiä).</li><li>• Annat lääkkeitä injektioina.</li><li>• Annat PKV-lääkkeitä ja luonnollista tietä annettavia huumausainelääkkeitä.</li><li>• Seuraat asiakkaan lääkkeiden vaikutuksia sekä sivu-, haitta- ja yhteisvaikutuksia.</li><li>• Tunnistat asiakkaan lääkehoidon tarpeita ja muutostarpeita.</li><li>• Tunnistat asiakkaan lääkkeiden virheellisen käytön.</li><li>• Ohjaat asiakasta lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä ja hävittämisessä.</li><li>• Säilytät ja hävität lääkkeet lääkehoitosuunnitelman mukaan.</li></ul>	<p><b>lääkehoitosuunnitelma</b> = siinä kerrotaan, miten lääkehoitoa työpaikalla tehdään</p> <p><b>itsehoitovalmiste</b> = lääkevalmisteita, joita voi ostaa apteekista ilman lääkemääräystä eli reseptiä.</p> <p><b>lääkemääräys</b> = resepti</p> <p><b>riskilääke</b> = annostelussa, käsittelyssä tai säilytyksessä on riski tai vaara, esimerkiksi hoitajan turvallisuudelle</p> <p><b>kansantaudit</b> = Suomessa yleiset sairaudet, jotka ovat tärkeitä kaikkien suomalaisten terveydelle eli kansanterveydelle</p> <p><b>annoslasku</b> = kun lasket, kuinka paljon lääkkeen vaikuttavaa ainetta täytyy ottaa, esimerkiksi asiakkaan painon mukaan annostelu</p> <p><b>yksikönmuunnos</b> = muuttaa esimerkiksi suurempi yksikkö pienemmäksi, esimerkiksi gramma --&gt; milligramma</p> <p><b>lääkehoidon teknologia</b> = esimerkiksi lääkekello, älydosetti, koneellinen lääkkeiden annosjakelu ja lääkeannostelurobotti</p> <p><b>lääkkeen ottaminen luonnollista tietä (reittiä)</b> = esimerkiksi lääkkeen ottaminen suun kautta tai silmä- ja korvatipat</p>	



- Osallistut lääkkeiden tilaamiseen ja hankintaan lääkehoitosuunnitelman mukaan.
- Noudatat yksikön toimintatapaa lääkityspoikkeamatilanteessa.

**injektio** = nestemäisen lääkkeen antaminen, esimerkiksi lääkkeen pistäminen lihakseen

**PKV-lääke** = pääasiassa keskushermostoon vaikuttava lääke, esimerkiksi bentsodiatsepiini ja kodeiini

**huumausainelääke** = esimerkiksi opioidit, kuten fentanyl ja morfiini

**sivu- ja haittavaikutus** = lääkkeestä tulee haitta, esimerkiksi huimaus, pahoinvointi tai päänsärky

**yhteisvaikutus** = esimerkiksi jos asiakas syö kahta lääkettä, ne vaikuttavat toistensa tehoon, ja ne voivat heikentää tai vahvistaa toisen lääkkeen vaikutusta

**lääkityspoikkeamatilanne** = vaaratilanne tai läheltä piti -tilanne, esimerkiksi lääke unohdetaan antaa tai asiakas saa toisen asiakkaan lääkkeet



## Osaamisen arviointi

### Tyydyttävä 1 (T1)

- Teet työn ohjeiden mukaan.
- Teet yhteistyötä.
- Tarvitset joissakin tilanteissa lisää ohjeita.
- Käytät perustietoa, jota tarvitset työssä.
- Muutat toimintaasi, kun saat siitä palautetta.

### Tyydyttävä 2 (T2)

- Teet työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaan.
- Teet yhteistyötä ja olet vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
- Tarvitset vain harvoin lisää ohjeita.
- Käytät tarkoituksen mukaan tietoa, jota tarvitset työssä.
- Muutat toimintaasi, kun saat palautetta ja huomaat itse asioita.

### Hyvä 3 (H3)

- Teet työn alusta loppuun itsenäisesti.
- Teet yhteistyötä ja aloitteita vuorovaikutustilanteissa.
- Ratkaiset tavallisia ongelmia.
- Käytät monin tavoin tietoa, jota tarvitset työssä.
- Arvioit todenmukaisesti, mitä osaat ja miten onnistut työssäsi.



#### Hyvä 4 (H4)

- Suunnittelet ja teet työn alusta loppuun itsenäisesti.
- Teet yhteistyötä ja olet vuorovaikutustilanteissa rakentava, eli vaikutat asioihin myönteisesti.
- Ratkaiset ongelmatilanteita niin, että käytät ratkaisuissa monia eri tapoja.
- Käytät työssä tietoa monin eri tavoin ja perustelet tiedot.
- Arvioit todenmukaisesti, mitä osaat ja miten onnistut työssäsi.
- Lisäksi tiedät, mitä vahvuuksia ja kehittämisen kohteita sinulla on, eli mitä osaat ja mitä sinun täytyisi vielä parantaa.

#### Kiitettävä 5 (K5)

- Suunnittelet ja teet työn alusta loppuun itsenäisesti.
- Otat huomioon myös muut ihmiset.
- Teet yhteistyötä ja toimit rakentavasti, vaikka vuorovaikutustilanne on vaikea.
- Käytät työn ongelmissa tietoa monin tavoin ja kriittisesti eli arvioit tietoa.
- Teet ehdotuksia, jotka parantavat työn tekemistä ja työympäristöä.
- Perustelet ehdotukset.
- Arvioit todenmukaisesti, miten osaat asiat, jotka olet opiskellut.
- Lisäksi perustelet, mitä osaamista voit vielä parantaa.
- Ymmärrät, miten työsi on osa isompaa kokonaisuutta.



Lähde: Opetushallitus. ePerusteet. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto. Voimaantulo 1.8.2024: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/kooste/ammattillinen/8531450>. Viitattu 29.11.2024.